

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 3/III 1920 r.

Oddział II Informacyjny.

Ir

*Am
Kop*

Ew. 8. № 60212/II

Do Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza.

Przesyła się w załączeniu do wiadomości wyciągi z raportu
płnistrza Dewbera z Paryża Nr. 274/P z Grudnia 1920 o organizacji
armii francuskiej i ustawie poborowej we Francji.

za zgodność:

*Przyj
Kowalski mjr*

Szef Oddziału II
w/z. Przędziński
Mjr. Szt. Gen.

I załącznik.

Otrzymują : M.S. Wojsk. I Oddział Sztabu
M.S. Wojsk. II Oddział Sztabu.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 6357/14 dnia 4/III 1920 r.

złogoc. Wydział

INTERNATIONAL
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

75

W PARYŻU

ATTACHÉ WOJSKOWY

11 bis, Avenue Kléber.

N° 274/P.

TAJNE

Do

Oddziału II Naczelnego Dowództwa W.P.

W WARSZAWIE.

Melduję, że 14 grudnia został przedłożony przez Ministra Wojny komisji wojskowej izby deputowanych nowy projekt organizacji armji i nowe prawo poborowe, uwzględniające zmiany o których donosiłem w raporcie N° 260/P z dn. 20 listopada b.r.

W głównych zasadniczych zarysach projekt przedstawia się następująco:

Organizacja
armji.

Ogólna organizacja armji oparta jest na podziale terytorjalnym kraju na 20 okręgów wojskowych i podokręgów ustalonych stosownie do wymagań mobilizacyjnych i biorąc pod uwagę procent dostarczonych zdalnych poborowych.

Wszystkie jednostki wojskowe francuskie lub miejscowe rozkwaterowane we Francji lub Afryce północnej są ugrupowane w czasie pokoju w korpusy wszystkich rodzajów broni i dywizje.

Jednocześnie rozkwaterowanie korpusu odpowiada podziałowi terytorjalnemu na okręgi.

Na czas pokoju na terytorjum Francji i Afryki północnej są ustanowione dwa oddzielne dowództwa: Dowództwo okręgowej

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

jednostki terytorjalnej i dowództwo okręgowej jednostki wojskowej.

W zakres atrybucji dowódcy jednostki terytorjalnej wchodzi: pobór, zarządzenia czysto administracyjne w stosunku do rezerwy, przygotowanie wojskowe, utrzymanie porządku i zarządzenie środków bezpieczeństwa na danym terytorjum.

W zakres atrybucji dowódcy okręgowej jednostki wojskowej (korpusu) wchodzi wszystkie zarządzenia odnoszące się do wyszkolenia wojskowego, służby garnizonowej, dyscypliny wewnętrznej oraz do niego należy cała administracja wojskowa oddziałów i odnosnych organów pomocniczych.

Te dwie funkcje, aczkolwiek różne, mogą być powierzone jednemu dowódcy.

Na każdy okręg wojenny wyznacza się generała-porucznika, któremu może być jednocześnie powierzone dowództwo jednostki wojskowej.

Na dowództwo każdego korpusu wyznacza się generała-porucznika, z odnosnym sztabem i któremu podlegają bezpośrednio dowódcy: artylerji korpusu, wojsk inżynieryjnych, lotnictwa i czołgów. W razie wojny, liczba korpusów i dużych jednostek może być powiększona stosownie do wymagań obrony kraju i rezerw, które ^{sa} dostarczane ^{przez} dwadzieścia najjańszych roczników, podlegających powinności wojskowej.

Duże jednostki mogą być ugrupowane w armje, a armje w grupy armji. Część zmobilizowanych korpusów może stanowić ogólna

rezervę z oddzielnymi dowództwami.

Projekt przewiduje mobilizację i jednocześnie militaryzację przemysłu i fachowych robotników drogą powołania rezerwistów do służby w tych przedsiębiorstwach przemysłowych, gdzie obecnie pracują. W tym wypadku pozostałby istniejący podział hierarchiczny w fabryce lub zakładzie przemysłowym i byłyby nadane stosownie do funkcji stopnie wojskowe.

Wszystkie prawa przynależne według prawa międzynarodowego wojującym byłyby przyznane tej kategorii wojskowych. Obrona krajowa w zasadzie dostarcza, w razie mobilizacji, wojska niezbędne dla pełnienia służby wewnątrz kraju, oraz dla garnizonów na tyłach armji, jakoteż personel niezbędny dla przeprowadzenia mobilizacji administracyjnej, ekonomicznej i przemysłowej.

W razie potrzeby jednak młodsze roczniki obrony krajowej mogą być wcielone do jednostek walczącej armji.

Werbowanie
armji.

W 1923 r. liczba fachowych wojskowych, służących w szeregach ponad termin obowiązującej służby wojskowej, powinna równać się 80.000 - 100.000 (nie licząc oficerów) czyli powinna przewyższać obecną liczbę służących w wojsku ponad termin o 30.000 - 50.000 ludzi.

Armja z miejscowej ludności, posiadłości afrykańskich i kolonji powinna być powiększona do 300.000 czyli o 100.000

więcej, niż obecnie. >

Urzednicy cywilni, zdolni do zastępienia wojskowych w pe-
nieniu ich biurowych czynności, są mobilizowani.

< Po przeprowadzeniu tych zarządzeń i dopiero wtedy, gdy
oczekiwany rezultat powyższych zarządzeń będzie osiągnięty,
werbowanie będzie zmniejszone o pół rocznego poboru t.j.
o 125.000 ludzi, co będzie odpowiadało 18° miesięcznej służ-
bie wojskowej. >

Pod tym warunkiem jedynie Najwyższa rada wojenna zgodzi-
ła się na wprowadzenie 18° miesięcznej służby wojskowej.

< Prawo 7 sierpnia 1913 r. określało trwanie powinności wojsko-
wej na 28 lat, projekt obecny przewiduje 30 lat. >

Kategoria należących do rezerwy armji jest zniesiona.
Mężczyźni po dojściu do 40 lat są zaliczeni do obrony
krajowej.

Dzięki temu, zapas materiału żołnierskiego armji czynnej
jest powiększony o dwa roczniki.

Wszelkie odroczenia są skasowane i zamienione specjal-
nymi przydziałami, zgodnie z planem mobilizacyjnym.

Poborowi, mający specjalne przydziały, pozostają nawet
w czasie pokoju do dyspozycji rządu.

Kategoria ta otrzyma specjalne i nie wojskowe stopnie,
odpowiadające zajmowanemu stanowisku.

Przewidziane są ulgi specjalne dla członków licznych
rodzin (począwszy od 6-ciu dzieci).

⟨ Kształcąca się młodzież może otrzymać odroczenie, pod warunkiem jednak zobowiązania się do 3-iej letniej służby i zdania egzaminu na oficera. ⟩

⟨ Również młodzież mająca już cenzus naukowy będzie mogła wstąpić do wojska przed poborem lub otrzymać odroczenie po zobowiązaniu się do dwuletniej służby i zdania egzaminu na oficera. ⟩

Cudzoziemcy, mający 17 lat skończonych mogą podczas wojny naciągnąć się do wojska na czas wojny i przysługuje im prawo wyboru rodzaju broni.

Projekt niniejszy wprowadza 90 dni jako maksymalną normę roczną urlopowych dni dla żołnierza, włączając w tę liczbę wszystkie dni świąteczne i niedziele.

⟨ Terminy obowiązujących ćwiczeń dla oficerów i żołnierzy rezerwy są zniesione. Natomiast, uwzględniając specjalne wymagania życia ekonomicznego kraju, ustalone jest, że ogółem ćwiczenia te, za cały okres pozostawania w rezerwie, nie będą trwały więcej nad sześć miesięcy dla oficerów i osm tygodni dla żołnierzy. ⟩

MILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

... Celem wydawniejszego wykorzystania pobytu oficerów naszych w tutejszych szkołach wojskowych poleciłem starszym grup w poszczególnych szkołach przysyłać mi co tydzień zadania szkolne w opracowaniu, oraz ważniejsze kursa, które są w reko-
pisach tylko i których w handlu niema.

Porozumiałem się również co do tego z oficerami naszymi na studjach w Szkole Sztabu Generalnego.

Ten cały materiał będzie w biurze mojem przepisany i jeżeli zajdzie potrzeba dopełniony, a następnie peryodycznie i stale dostarczany Oddziałowi II celem dalszego zużytkowania dla naszego Szkolnictwa Wojskowego.

Plik załączników.

Attaché Wojskowy
Z rozkazu

M. G. Matyja
Rotmistrz

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York